

STENHUGGEREN

SÆRNUMMER FOR JYSK STENKLUB

40 års jubilæum 18/11-1972 - 18/11-2012

FORMÆND FOR JYSK STENKLUB GENNEM TIDEN

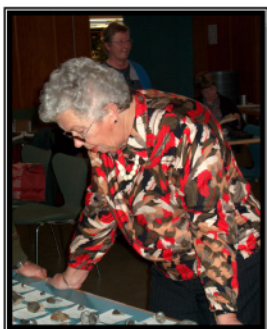
1. H. Kock

2. Hanne Kunde

3. Jon Svane

4. Annie Buus

5. Ingemann Schnetler

Indholdsfortegnelse

Side 3	Tanker ved et 40 års jubilæum
Side 4	Tanker og perspektiver ved klubbens 40 års jubilæum.
Side 6	Fødselsdag Jysk Sten Klub 1972- 1997
Side 12	Jysk Sten Klub 1997 - 2012
Side 14	Danekræ
Side 19	Turudvalg 1992 - 2012
Side 23	Stenhuggeren fra nr. 1 til idag
Side 28	Trilobittens klagesang

Desuden stroet med billeder i bladet.

Tanker ved et 40 års jubilæum

Da jeg blev medlem af Jysk Stenklub i 1976, var klubben allerede fire år gammel og havde haft sin første udstilling. I 1982 fejrede klubben sit 10 års jubilæum på Naturhistorisk Museum med udstillingen '10 år med sten'. Siden har vi fejret flere jubilæer, og i år er det altså 40 år siden, at en flok ildsjæle stiftede Jysk Stenklub i november 1972.

I klubbens første år var der en del mineralinteresserede og en del, der fremstillede smykker. I tidens løb er de fossilinteresserede blevet mere talrige, hvilket til dels kan forklares ved, at Danmark ikke er et bjergland med mineraler og smykkesten. Det skal dog også siges, at også mulighederne for fossil-samlere i Danmark i tidens løb er blevet meget ringere.

Dalgas er blevet tillagt ordsproget 'Hvad udad tabes, skal indad vindes'. For vores klub kunne ordsproget måske omformuleres til: 'Hvad indad savnes, skal udad findes'. Her tænker jeg på de talrige ekskursioner til udenlandske steder, hvor der er rigelige muligheder for at finde både mineraler og fossiler. Klubben besøger dog også de danske lokaliteter og museer, og vores klub har nok det flotteste ekskursionsprogram i landet! Desuden har vi et velfungerende værksted, og vi forsøger altid at finde gode og aktuelle foredragsholdere, der kan forøge vores viden, så vi kan få endnu mere ud af vores gode hobby. Vi har et stabilt medlemstal på ca. 160, og medlemmerne bakker altid vores klub op, både ved ekskursioner og møder. Jeg ser med fortrosthed fremtiden i møde, for klubben er stadig en af 'de unge på 40'. Jeg vil gerne sige tak til den øvrige bestyrelse og til alle klubbens medlemmer.

Ingemann Schnetler

Fra jubilæet 1982.

Fra venstre: H. Koch, Hanne Kunde, Poul Hansen (Naturhistorisk Museum), Troels og Ingemann Schnetler.

Tanker og perspektiver ved klubbens 40 års jubilæum.

Svend Sønnichsen og Jytte Frederiksen har glimrende beskrevet klubbens barndom, ungdom og første voksen-år i artikler andetsteds i dette blad. Man kan vel overordnet sige, at klubben i de første 40 år har tjent som samlingssted og inspiration for slet ikke at nævne de mangfoldige indsamlingsture. Vægten har været på medlemmer, der sliber og laver sølvarbejde samt på samlere af mineraler og fossiler. Altså dybest set noget temmelig privat, selv om fx indsamlingen er foregået i samlet flok. Man har nok vist sine fund frem til de andre samlere, men det er spørgsmålet, om man i fællesskab har arbejdet videre med præparation og bestemmelse, fossillister, kataloger og måske tolkning af aflejringsmiljø og andet. Sidst i 1980'erne og først i 90'erne var der et par gange tilløb til noget sådant, da en mindre kreds af fossilsamlere mødtes først privat og senere i Åby Biblioteks lokaler. Det løb dog ud i sandet, fordi organiseringen lå på få enkeltpersoner, der blev overbelastede af det ret store arbejde med at ”trække toget”.

På klubbens generalforsamling for et par år siden blev der efterspurgt noget samarbejde, måske i form af kurser eller lignende, og bestyrelsen lovede at lægge hovedet i blød og prøve at få ideer. Tidens teknologiske udvikling med internet, e-mail og telefonkameraer kan hjælpe os godt på vej. Tidligere skulle man mødes fysisk hver gang. Når man fotograferede skulle film fremkaldes og billeder kopieres, og tilmed til dyre penge, samtidig med at det tog tid. Nu om dage kan man tage et foto og få øjeblikke senere kan man jo anvende billedet på en hjemmeside eller i et fotokatalog eller noget helt tredje. Man kan så nemt som ingenting sende fotoet til andre, eller man kan dele et katalog ”på nettet” – man kan maile eller sms’e sine spørgsmål og svar til hinanden, eller man kan sågar snakke direkte sammen eventuelt med billede på fx via Skype – teknisk set ukompliceret og til ingen eller næsten ingen penge. Er det ikke mageløst? - og det må vi som samlere og amatørgeologer kunne bruge til at løfte vores interesse til et endnu mere udbytterigt niveau end alene det at have en samling for sig selv. Jeg tænker, at vi også

måtte kunne indgå i fællesskaber med interesserede fra andre stenklubber eller fra ”det frie marked” J. Sammen må vi kunne udnytte en synergi-effekt. Så jeg opfordrer til, at man i klubben prøver at tænke i disse baner – der er sikkert mulighed for mange gode projekter.

Siden 1990, da Danekræloven trådte i kraft, har mange amatør-samlere, heriblandt også medlemmer af vores stenklub, bidraget med uvurderlige fund til glæde for både den videnskabelige forskning og til glæde for andre samlere. Det er til dato blevet til ca. 700 stykker, mest fossiler, men også lidt mineraler og meteoritter fulde af nyerkendelser for os alle sammen. Danekræordningen har været en stor succes. Ganske vist må den enkelte samler afgive sit fund mod at få en erstatning, men mange andre både nu og i fremtiden får glæde af, at de gode fund bliver sikret for offentligheden og sikret imod en eventuel krank skæbne, den dag en amatør-samling bliver ryddet i forbindelse med et dødsbo! I dette blad er der i øvrigt en lille artikel om de fossiler, som medlemmer af Jysk Stenklub har fået anerkendt som danekræ.

Som stenklub i fremtiden kunne jeg også forestille mig, at vi/man forsøgte at opfordre til, at der i vores del af Danmark kunne opbygges en samling/udstilling/museum med fossiler, jordarter og mineraler samt geologisk viden om området her. Man kunne tænke sig, at det måske kunne foregå i Naturhistorisk Museums regi, eller det kunne sågar være et helt nystiftet ”museum”. Medlemmer af vores og af andre stenklubber kunne bidrage med viden, fotos og fossiler samt mineraler, eventuelt i form af testamentarisk overdragelse af samlinger og litteratur.

Jeg synes, at det er glædeligt, at så mange mennesker i vores klub, og også i andre stenklubber, søger sammen i fælles glæde og interesse om den natur, der er omkring os, og som var der længe førend os. Det er virkelig på sin plads at ønske klubben og dens medlemmer et stort tillykke med de første 40 år i vort spændende interessefællesskab.

Mange hyldesthilsener fra *Søren Bo Andersen*

Fødselsdag

Jysk Stenklub bliver 25 år 18/11 1972 – 18/11 1997

Ja, i mine Øren lyder det næsten som et ekko, for det er jo ikke første gang, vi skal fejre rundt år for vor livskraftige klub, og det er tid at tænke lidt på, hvordan vi har det i klubben, hvordan det var i de forgangne år, og måske også lidt på, hvordan vi tror og ønsker, det vil blive.

I dag er der, som de fleste af os vil vide, en sværm af større og mindre stenklubber her i landet, men i forhold til visse udlande, USA., Tyskland, Sverige med mange flere, var det ret sent, at vi herhjemme begyndte at etablere stenklubber for amatører - naturligt nok vel, for de klassiske ædelsten er jo ikke noget, man sådan lige går ud og finder her i landet. Brostenene, som vi fik fra Bornholm, var da ellers gode nok, men jeg synes, de er sjovere nu, end dengang, man brugte dem til landevejene. Stenbruddet ved Ivigtut var langt mere interessant - krydret selvfølgelig af vore romantiske forestillinger om alt det sne og is, som er deroppe, men Grønland ligger godt nok noget langt væk i forhold til det jyske.

Efterhånden har vi fået et noget andet syn på stenene. Vi ved, at der er masser af pæne og interessante ting at finde, både for mineralsamlere og for dem, der samler på fossiler, og vi ved, at der under strandstenenes forvitrede overhud gemmer sig et næsten ubegrænset væld af muligheder for dem, der har kastet sig over fremstillingen af smykkesten. Vi synes heller ikke mere, at der er så voldsom langt til vore mere bjergrige nabolande.

Der er ligesom blevet lukket op for godteposen derved, at vi nu selv tør tage stilling til, hvad vi synes er "ædelt", flot og interessant, og hvis der er for langt mellem turene ud i stenbrud og lergrave m.v.. - ja, så er der jo det store udbud af stenmesser, som hver især kan sammenlignes med et overflødheds-horn.

I begyndelsen

Hvordan kom vi egentlig i gang? - Jo, der var allerede dengang, dér i 1972, etableret en stenklub i Odense og en i København. I Odense havde man, som jeg erindrer det, en meget aktiv dame ved navn Karen Duch, som syntes, at vi også i Jylland burde have en klub, og som følgelig udnyttede et par tilfældige kontakter til H. Koch, der var inspektør ved Holme skole, og som allerede dengang havde samlet sig nogle flotte krystallinske ting, og til Hilbert Nielsen, Hørning, som sleb, eller som var ved at gå i gang med at slibe sten. Disse møder resulterede i en udstilling på Kolt Ældrehøjskole af mineraler, slebne sten og maskineri til slibning af sten –mest vel stillet til rådighed af Hønborg fra Odense-klubben. Ved denne lejlighed var der fremlagt en liste, som interesserede kunde skrive sig på. Vi, der havde været nysgerrige nok til at skrive os på, fik så senere en invitation af H. Koch til den stiftende generalforsamling på Holme Skole.

Der var godt og vel 30 medlemmer i starten. H. Koch blev ret så naturligt valgt som formand, og han styrede os gennem de første, lidt famlende år med karakteristisk grundighed, ordenssans og omhu for, at alt gik rigtigt til. Han er nu æresmedlem af klubben og den eneste, som har opnået denne hædersfulde status. Med i bestyrelsen fik vi en professionel gemmolog, ædelstenskyndig og sliber, Hugo Tuver, og det var vi glade for, for der var ikke noget overskud af ekspertise at øse af den gang.

Lige fra starten har vi haft den ånd i klubben, at den skulle være for alle og derfor måtte baseres på amatørerne, men vi er jo også klar over, at vi - mange af os - vanskeligt kommer videre med den personlige udvikling, hvis der ikke er nogle eksperter at trække på. Det kan så blive lidt af en balanceakt at få det til at fungere godt, men jeg synes, det er gået vældigt fint i vor klub.

De første

Når man kigger medlemslisten igennem i dag, kan vi se, at der ikke er mange tilbage af den oprindelige skare. Nogle er gået bort til en anden og måske bedre verden, andre er blot gået ud af klubben. Jeg ser - i listen altså : H. Koch er med som klubnummer 1. Hanne Kunde, der figurerer med nr. 2, blev den, der overtog formandsposten efter Koch. Nr. 6 er Hanne Sønnich-

sen, som engang var med i bestyrelsen og siden hen har været meget aktiv i kulisserne. Nr. 7 er undertegnede Sv. S., som gennem en årrække fra 1975 var redaktør for Stenhuggeren, men som nu nyder sit otium. Nr. 14 og 15 er Esther og Kai Brøsted. De var blandt dem, der i starten havde noget at vise frem og gerne gjorde det under hyggelige hjemlige forhold, men som de senere tilkomne i klubben måske bedre kender fra salgsbordene ved klubmøderne. Nr. 18 er Anker Astrup, der ikke har vist sig så meget i klubben, men som trofast gennem årene har erlagt sit bidrag og gennem Stenhuggeren har fulgt med i vore gøremål. - Og så er der ikke flere med de helt små numre!

Skal vi have et lille vend omkring alle hovedpunkterne af klubbens skabelses-historie, bliver det dog nødvendigt at kigge lidt flere gamle medlemsnumre i gennem. Her støder vi på Niels Schjeldahl, som godt nok ikke er medlem af klubben mere, men som vi må erindre med tak derfor, at det var ham, som opnusede muligheden for at få vore værkstedslokaler på Sct. Annagade skole og påfølgende formidlede kontakten om denne sag til kommunen. I en lang årrække herefter sørgede Erik Jensen for, at der blev holdt god orden på værkstedet og for, at maskineriet stedse blev holdt i god operativ stand.

- Well, i årenes løb er nogle af de gamle kæmper gået ud eller gået til, men nye og bestemt ikke ringere er kommet til. Min oprindelige tanke var imidlertid kun at fidle lidt rundt i vor forhistorie, og så må der jo skæres et sted.

Og hvad har vi så fået tiden til at gå med ? – Jo :

I vinterhalvåret har vi haft de månedlige klubmøder med opbyggelige foredrag, sten på bordet og lidt handel. Her bør vi især erindre geologer fra Aarhus Universitet og andre sagkyndige udefra, som har været flinke til at øse ud af deres viden til en klub med små midler. Også bedrevidende fra egne rækker er selvfølgelig blevet udnyttet. Jon Svane, som blev formand i klubben efter Hanne Kunde, har med flid fyldt huller ud mellem foredragsholdere udefra, og også andre har ydet et bidrag på dette felt.

Vi fandt hurtigt ud af, at vi kunne få en masse ud af at deles om vor til at begynde med sparsomme erfaring, og klubmøderne blev suppleret op med studiegrupper. I begyndelsen foregik møderne i gruppen hjemme hos os selv på skift. Det var hyggeligt, og det gav os god lejlighed til at vise egne skatte frem

og se de andres. Senere gik det så over til, at vi brugte et af de små rum på Åby bibliotek til møderne. Da det er næsten uoverkommeligt for hver enkelt at nå alting, blev studiegruppen spaltet op i tre dele: En mineralgruppe, en ædelstensgruppe og en fossilgruppe. Jon blev på et vist tidspunkt den naturlige leder af mineralgruppen. Hugo Tuver var den, der vidste noget i ædelstensgruppen i starten - senere blev det vel Kai Brøsted og Hanne Kunde, der trak i den gruppe. I fossilgruppen er der Ingemann Schnetler, der ved alt om snegle og deslige, og vel mest Søren Bo Andersen, der ved noget om alt det andet. Det er kun fossilgruppen, der er i gang for tiden, men andre grupper kan jo da bare gå i gang, når behovet opstår.

På Kolt Ældrehøjskole blev der lavet stensliberkursus - i starten for de ældre, som var på højskoleophold, men senere blev der også oprettet aftenhold for vore medlemmer. Kursus blev ledet af Hilbert Nielsen. Det var sjovt at lære noget teknologi med hensyn til sten og spændende og berigende at få noget af det flotte frem, som gemmer sig indeni stenene. Senere har der været kurser for smedning i sølv, tin m.m. De slebne sten skal jo indfattes så de kan blive vist frem ved festlige lejligheder. Det meste af den slags arbejde foregår nu i vore klublokaler på Sct. Annagade Skole eller hjemme hos os selv hver især.

I sommermånederne har der været ture til strandene, til ler- og grusgrave, til kalkbrud og kridtklinter og til stenbrud på Færøerne og i vore nabolande. Til at begynde med skete det især til udlandet med store busser. Planlægningen var det somme tider så som så med, men lykken står den kække bi, og Hanne Kunde havde altid den nødvendige optimisme. Senere foregik turene mere i små grupper og med egne biler, og nu senest med mini-busser. I kraft af behovet for at få udløsning for samlerinstinktet og glæden ved de rigt varierede naturoplevelser i samspil med det sociale samvær har mange af disse ture givet os minder for livet!

Klubben har stået for et par meget flotte udstillinger. En i kunstbygningen i Aarhus og to på Geologisk Museum. En mindre udstilling havde vi på Langenæs Bibliotek og en mere på Sognegården i Skødstrup. Udstillinger af enhver art er et af vore vinduer ud mod offentligheden. Der dukker uvægerligt nye medlemmer op hver gang, vi har svinget med flaget.

Jysk stenklub havde ikke selv mod til at arrangere en årlig stenmesse, men vi kan da glæde os over, at nogle af vore medlemmer turde. Først Mette Hold-

gaard, som er enemand for det, der nu hedder Rymessen. Senere opstod en gruppe af "Jyske Stensamlere", som har arrangeret årlige messer i Assentoft og Esbjerg, og som nu også har udstrakt virkefeltet til Ringkøbing og Hasle, Aarhus. Formanden for denne gruppe er Jytte Hillersborg. Også stenmesserne fører til, at der kommer nye medlemmer i klubben.

På hjemmefronten er det blevet et fast indslag i klublivet på Åby bibliotek, at der udveksles sten før hvert klubmøde. Der kan købes, sælges eller byttes, og ind imellem kommer en eller anden med en kasse med giv-væk-sten. I begyndelsen af klubbens tilværelse var alt dette lidt vanskeligere. Man kunne køre til Odense eller finde et sted endnu længere væk, når der var noget, der savnedes. Det blev en del lettere, da Niels Schjeldahl begyndte at hjemtage sten, som bl.a. deltagerne i mineralgruppen kunne overtage alt efter lyst og evne.

Vi fandt hurtigt over til Åby bibliotek med vore klubmøder. Det takker vi biblioteket for. Foredragssalen har en fin størrelse for vort månedlige behov for dels lidt klubsnak og dels den åndelige føde i form af foredrag om vulkaner, fossiler, mineraler, geologien i Danmark, UV-sten, slibning af facet-sten, kontinentaldriften, meteoritter og meget andet. Klubmøderne er ofte krydrede med små udstillinger af sten i forbindelse med foredragene eller sten med tilknytning til andre emner. På værkstedet på Sct. Annagade Skole er der ikke så meget plads, men de, der benytter pladsen, kan til gengæld hygge sig der så ofte, som de vil, med deres nørklerier. Nye interesserede må spørge i klubben og finde ud af, hvem der låser op, og hvornår.

Vort medlemsblad er knapt så gammelt som klubben, idet det første nummer udkom pr. 1. april 1975. Siden da er det udkommet støt med 3 - 4 blade om året. Størrelsen af bladet har altid været så beskedent, at alle har kunnet nå at læse det, men det er dog efterhånden vokset lidt i omfang. Bladet indeholder selvfølgelig hver gang det uundværlige program for vore aktiviteter tillige med andre vigtige meddelelser fra bestyrelsen. Derudover har bladet trods sin lidenhed bragt en lang række af fortrinsvis korte, men praktiske, aktuelle og belærende artikler.

Vi har i løbet af de mange år fået samlet en god hoben sten sammen - nogle ved egen og andre ved andres hjælp. Man glædes hver gang, man går forbi hylderne og ser lyset spille i krystallerne - eller er det ærværdigt ældede fossiler! Vi har lært en masse om slibning, om hvordan krystaller dannes, om jordens og livets historie m.m., og alt imens har vi hver især erhvervet os en

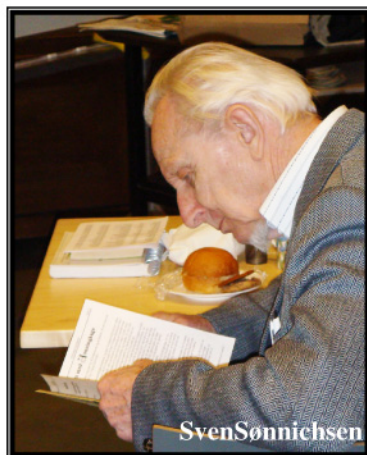
kreds af gode venner om os. – Jo, som man af og til siger det i Jylland : Vi håber på at vær taknemli' for!

Lad os håbe, og jeg tror, vi med sindsro kan forvente, at det gode klubliv vil fortsætte langt ud i fremtiden!

Hjertelig tillykke med jubilæet JYSK STENKLUB!!!!!!

Sv. Sønnichsen

REDAKTØRER AF STENHUGGEREN GENNEM TIDEN

Jysk Stenklub siden jubilæet i 1997

Et markant træk ved klubben gennem alle de 40 år er stabilitet på næsten alle fronter

Klubben har i det tidsrum kun haft 5 formænd: H. Kock, Hanne Kunde, Jon Svane, Annie Buus og Ingemann Schnetler

Stenhuggeren har haft Sven Sønnichsen, Henry Weinkauff m.m., Karen Pii og Søren Bo Andersen som redaktører .

Klubkassen er blevet passet af Edda Larsen, Niels Schjeldahl, Ingemann Schnetler, Sinne Rønn Mikkelsen og undertegnede.

Klubmøderne finder sted samme sted og på samme tid som hidtil, og værkstedet har endnu til huse på Sct. Annagade Skole.

Så er der overhovedet sket nogen ændring i klublivet siden vi fejrede klubbens 25 års jubilæum, kan man spørge.

Jo da: Vi har fået computere, vi har fået mobiltelefoner, vi har fået GPS i bilerne, så vi finder vej til de mest utrolige lokaliteter uden omveje. Vi har fået digitale kameraer, som tager billeder i en kvalitet som man kun kunne opnå som meget professionel fotograf tidligere. Klubben har fået en hjemmeside, bladet har fået flere farver, biblioteket har fået et højtaleranlæg og nye letkørende borde. Lysbillederne er blevet erstattet af powerpoint.

Mange nye medlemmer er kommet til siden da. En del af de gamle er desværre ikke mere hos os. Vi har vænnet os til at folk slæber fossiler hjem fra England, Tyskland, Frankrig, Belgien Sverige og Norge og fra alle egne af Danmark. Til næste år kan vi risikere at der kommer nogen fra Pottenstein ! [Det hedder det altså]. Efter en tid med en vis afmagtsfølelse ser mineralfolkene ud til at magte at tage udfordringen op - og tak for det. Også strandsten dukker op igen. Selv meteoritter sniger sig ind i klubben fra tid til anden.

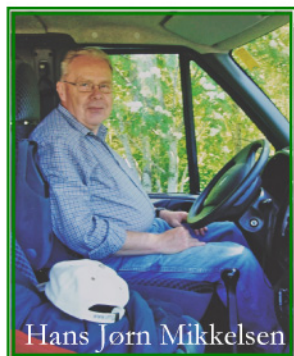
Tidsskrifter som Varv og Geologisk Nyt udkommer ikke mere, men internetets mange databaser og forummer har i et vist omfang fyldt hullerne. Mange nye bøger er kommet til i den forløbne tid, senest ”Skrivekridtets fossiler”, som forhåbentlig følges op af en om danienets fossiler. Stenmesser sygner hen eller ophører, men nye som Hasselagermessen kommer til.

Mange af foredragsholderne bliver yngre og yngre (synes jeg med mine 67), men hvor ved de altså meget, og hvert eneste foredrag opfylder til fulde den hensigt som blev fastslået i klubbens formålsparagraf i 1972: ”at fremme kendskabet til og interessen for sten, mineraler og fossiler”. Mange af dem har præsenteret os for helt nye opdagelser, som først senere er blevet kendt i videre kredse.

Kontingentet er steget, priserne på kluturene er ikke upåvirkede af brændstofpriserens himmelflugt og alle deraf kommende prisstigninger, men et dygtigt og meget stort forarbejde før hver tur har dæmpet prisstigningerne. Gid Jysk Stenklub må leve mange år endnu, til glæde for alle der har interesse for alle aspekter af stenverdenen.

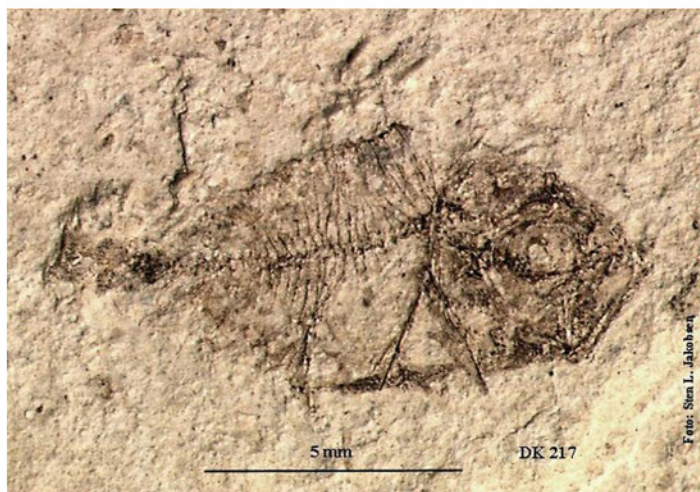
Jytte Frederiksen

TURUDVALGET

Danekræ fundet af Jysk Stenklubs medlemmer

DK217 Sankt Peters fisk. Moler, Skarrehage Molergrav, Mors. Finder: Henrik S. Jensen

Fisken er (på danekræ-tidspunktet) blot eksemplar nummer to kendt af denne type fisk. DK217 er udvalgt til at være en såkaldt paratype i beskrivelsen af en ny art. Fundet viser yderligere detaljer ved finner og i kranium i forhold til det andet kendte eksemplar.

DK227 Søstjerne, *Teichaster* sp. Aftryk i flintblok fra Sen Danien, Begtrup Vig . Finder Grete G. Rasmussen.

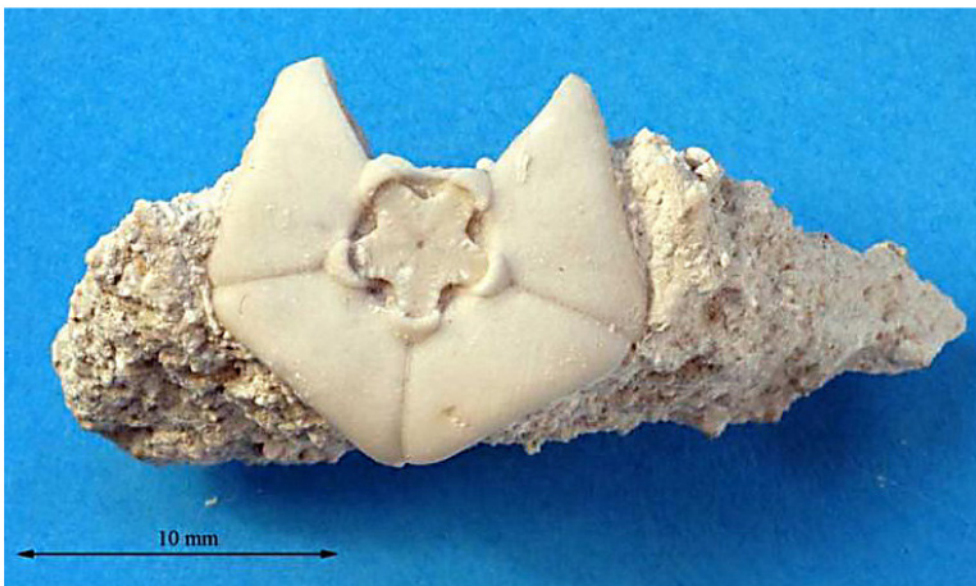
DK227 er blevet danekræ, fordi det er det første fund af sammenhængende dele af søstjernen *Teichaster*. Tidligere kendtes kun enkelte plader og ikke noget om søstjernens form.

DK480 Søpindsvinet *Galeaster carinatus*. Bryozokalk, Tidlig Danien, Klim Kalkgrav. Finder: Ellen Andersen.

Dette søpindsvinefund er af en meget sjælden art, der i forvejen kun kendtes i to eksemplarer, som enten var meget sammentrykkede eller overgroet med bryozoner. DK480 er et utrykket, og rent eksemplar, som viser både formen og overfladens små pigvorter. Det giver mange nye detaljer i vor viden om denne art.

DK481. Soliljebæger af slægten *Nielsenicrinus*. Bryozokalk, Tidlig Danien, Sangstrup Klint. Finder: Niels Rask Petersen.

Dette soliljebæger er det første, som er fundet af slægten *Nielsenicrinus*. Bøgre af den type stilkede søliljer, som hedder isocrinider, falder meget hurtigt fra hinanden, når dyret er død. Man har tidligere forsøgt at rekonstruere sådanne bægre, men dette fund viser, at rekonstruktionerne ikke var helt korrekte.

DK562. Massevis optræden af søpindsvin, *Echinocorys*, Tidlig Maastrichtien, Kridt, fra skred ved Møns Klint. Finder: Jytte Frederiksen og Arne Dich.

DK562 viser en masseoptræden af et bestemt søpindsvin. Søpindsvin optræder i live ofte mange sammen, så dette kunne afspejle et øjebliksbillede af en population. Måske er dyrene blevet slået ihjel og altså også bevaret for eftertiden ved et undersøisk havbunds-skred? Bemærk, hvor tynde skallerne er hos denne art, selv hos store eksemplarer.

Bodil Wesenberg Lauridsen og formanden snakker om snegle.

FOREDRAG

Søren Bo Andersen holder foredrag om Söpindsvin.

Niels Bonde og Ingemann Schnetler ser på danekræ.

Trine Dahl Jensen om jordskælv på Tahiti.

J. Richard Wilson om mineraler.

Erik Thomsen om foraminiferer.

Turudvalget 1992-2012

I efteråret 1992 genetablerede Eli Stoffregen, Rigmor Kloock, Ella Nielsen og Peter K.A. Jensen turudvalget og påtog sig at arrangere ekskursioner/udflugter til geologiske lokaliteter og museer af geologisk interesse. Mindst en tur hvert forår og efterår var det beskedne mål. Men det greb jo om sig med tiden.

Turudvalget har i de forgangne 30 år haft følgende medlemmer: Eli Stoffregen, Rigmor Kloock, Ella Nielsen, Peter K.A. Jensen, Dolly Silander Jaobsen, Henrik Jensen, Linda Lægdsmand, Lars Helms og Benny Jespersen. I en lang årrække havde Rigmor og Linda en frugtbar konkurrence om hvem der kunne lave flest ture. Efter Rigmors død har Linda formået at fortsætte det store arbejde med at arrangere ture i ud- og indland. Grundig planlægning og forudseenhed inden 10-20 mennesker sætter sig ind i PS-bilerne eller Kjelds bus er en stor del af hemmeligheden bag de mange vel gennemførte ture. En eksemplarisk overbærenhed, hensyntagen og selvdisciplin blandt deltagerne er medvirkende til at de mange timer sammen under trange forhold - ofte både dag og nat - forløber gnidningsløst. Takket være de mere og mere omfattende hefter som bliver udarbejdet til mange af turene får opholdet i bussen nærmest karakter af en studiekreds. Og de mange fund der vandrer mellem sæderne når turen går hjem fra dagens indsamling er en fin opfølging.

På flerdagsturene er der hver dag sten på bordet, enten før eller efter de solide aftensmåltider som er en fast del af programmet. Fra flere af de indenlandske ture er der hjembragt fossiler som senere er blevet erklæret danekræ.

Molstræffet midt på sommeren, hvor Linda og Kaj åbner deres flotte museum for klubbens medlemmer er blevet en årlig tilbagevendende begivenhed - nu endda med motion i Mols Bjerge. De gentagne ture til Helgoland har givet mulighed for samvær med kun et beskedent geologisk indslag.

I alle årene har Kaj og Hans kørt busserne, undertiden afløst af Kjeld Ørsted. Hans gamle bus var uforglemmelig.

Besyderlige regler for kørsel i småbusser gjorde at vi i flere år holdt generalforsamling i "Foreningen Aktiv" når vi var på tur med Kjeld.

Her i jubilæumsåret 2012 vil vi sige tak til alle der har bidraget til turenes vellykkede afvikling, og glæde os til de ture der allerede er annonceret for næste år.

20 års ture med Jysk Stenklub:

<p>1993</p> <ul style="list-style-type: none"> • Midtsønderjyllands Museum Gram og Endrupskov grusgrav • Museet i Dalegade i Fredericia, Trelde Næs og Grejsdalen. • Glatved • Sverige: Ignaberga, Ullstorp, Ivö, Västernåberget og Silverbrottet 	<p>1994</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tur til Fyn: Øxenrade, Vejlb Fed, Røje Klint • Albæk Hoved • Sverige: Gotland • Skillingbro, Vokslev og Dalbyover.
<p>1995</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mors • Hammelev og Sangstrup • Vokslev og Ertebølle • Norge: Evje, Iveland, Lista 	<p>1996</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moleret og museet på Fur • Museet i Gram og den genåbnede grav • Faxe Kalkbrud, Sigerslev og Holtug
<p>1997</p> <ul style="list-style-type: none"> • Silstrup Klint og Skyum Bjerge • England: Sydengland og Isle of Wight • Hollerup, Sofienlund og Ølst • Norge: Høydalen, Larvikitbruddene Saga og Tuften, Ødegårdens Verk, Bjordammen 	<p>1998</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ertebølle, Aggersund Kalkværk • Gotland • Sangstrup og Hammelev • Fyn: Sønderby og Helnæs
<p>1999</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ravmuseet i Oksbøl • Møn • Norge: Konnerud, Krekling, Slemmestad • Snaptun og Hundshage 	<p>2000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geologisk Museum i København • Sjællands Odde • Moesgård Strand • Tyskland: Osnabrück-området og Höver • Ølst • Faxe og Stevns Klint • Svendborg Museum og Tarup-Davinde grusgravene

2001

- Gram
- Tyskland: Höver, Gross Pampau
- Skærum Mølle
- Sverige: Kinnekulle og Billingen
- Kjeldstrup, Nye Kløv, Hanstholm
- Dalbyover
- Museet i Dalegade i Fredericia, Trelde Næs
- Norge: Vikersund, Slemmestad, Krekling
- Belgien/Frankrig: Doel og Normandiet
- Ikastområdet
- Besøg hos Ingemann Schnetler

2002

- Saltcentret i Mariager og Dalbyover Kridtgrav
- Langeland og Falster
- Tyskland: Piesberg, Kalkriese m.v og Misburg
- Rørdal Kridtgrav
- Geologisk Museum, København
mudstillingen Samlernes sten og Danmark i dybet.
- Sverige: Gotland
- Klintholm og Fynshoved
- Ølst og Hinge lergrav
- Lyby Strand
- Kridtbunke ved Thisted
- Faxe og Stevns Klint
- Sejlflod 2 gange

2003

- Gasmuseet i Hobro
- Tyskland: Höver og Misburg
- Belgien og Frankrig
- Skagen
- Tyskland: Gross Pampau
- Sverige: Kinnekulle og Billingen
- Bulbjerg, Kås Hoved
- Thingbæk og Klejtrup Sø
- Faxe og Ignaberga
- Molermuseet og Aggersund Kalkgrav
- Vokslev og Års Museumscenter

2004

- England: Yorkshire
- Møn
- Vestkysten
- Sverige: Gotland
- Höver og Misburg
- Broager Land
- Faxe og Ignaberga
- Molermuseet Mors
- Voervadsbro og Østbirk

2005

- Sangstrup Klint
- Dalbyover
- Vokslev
- England : Isle of Sheppey, Barton on Sea, Lyme Bay, Osmington og Faringdon
- Læsø
- Als/Broagerland
- Fur
- Søby/Fasterholt og brandbælterne ved Isenvad
- Sverige: Gotland
- Tyskland: Höver / Misburg
- Frankrig: Landaville
- Grusgrave på Djursland

2006

- Lokaliteter i Thy, Sårup/Ræhr, Kliim Bjerge
- Bornholm
- Gram
- Tyskland: Misburg og Resse
- Blåvandshuk
- Hjarnø
- Tyskland: Rendsburgmesse og Eiszeithaus i Flensburg
- England: Sussex og Isle of wight, Oxford- og Gloucestershire
- Grusgrave på Uldumkanten
- Næstvedmesse

<p>2007</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geologisk Museum i Kbh • Ravmuseet Oksbøl og Sven Rasmussens Havværk • Molerkmuseet og Gullerup Strand på Mors • Rørdal • Sverige: Ivø, Ignaberga, Malthesholm • Rold Skov, Rebild Bakker, Blåkilde, Tingbæk • Tyskland: Rendsburgmessen • Aggersund og Lendrup Strand v. Fr 7.kanal 	<p>2008</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nordfyn • Sydøstengland • Møn • Sommerudflugt til Erling Lykke i Haarby på Fyn og Helnæs • Flintesmeden i Bjødstrup og bagefter Mols-træf • Tyskland: Höver og Misburg • Lokaliteter ved Lillebælt • Tyskland: Rendsburgmesse
<p>2009</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalbyover • Sverige: Kinnekulle • Besøg hos Laurids i Thorsø • Sommerudflugt til Livø • Molstræf • Limfjordslokaliteter • Tyskland: Rendsburgmessen • Grusgravstur til Fyn 	<p>2010</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blommehaven i Marselisborgskovene • Sverige: Ignaberga og Faxø • Klim Bjerg og Vokslev • Tyskland: Helgoland • Mandø • Molstræf • Tyskland: Höver, Rendsburg og Flensburg • Dalbyover Geologiens dag • Grusgrave på Djursland 2011
<p>2011</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sangstrup Klint • Ølst og Hinge • England: Somerset, Gloucestershire • Tyskland: Helgoland • Molerkmuseet og Eshøj Strand • Molstræf med motion • Tyskland: Höver, Resse og Istdshuset i Flensburg • Aggersund 	<p>2012</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyby Fæled ved Fredericia • England: Walton, Sheppey, Hastings, Herne Bay m m • Sommerudflugt til Hjarnø • Tyskland: Helgoland • Molstræf med forudgående travetur • Strandtur ved Følle Strand og Kalø • Tyskland: Misburg, Gross Pampau og Flensburg • Geologiens dag i Dalbyover Kridtgrav • Molerkmuseet og Sårup Grusværk v. Ræhr

Stenbuggeren nr.1, 1. april 1975. Nr. 51, 1991 med nyt boved. Nr. 101, 2003 med stregtegning fra Wienberg Rasmussens Palæontologi. Sådanne prydede i mange år forsiden af Stenbuggeren. Midtersiderne rummer det første farvetryk i bladet.

Jysk Stenklubs klubblad STENHUGGEREN udkom første gang 1.april 1975 med Sven Sønnichsen som redaktør. Foreningens daværende formand H. Koch skrev bl.a.:

”Hensigten med bladet er blandt andet en bedre forbindelse mellem de enkelte medlemmer og foreningen, samtidig med at bladet forhåbentlig vil blive i stand til at orientere dels om foreningsforhold dels om ting, som har forbindelse med foreningens formål. ... Et blad af så beskeden og omfang som dette kan næppe hver gang bringe ting, som er af lige stor interesse

for alle, men det kan måske medvirke til at åbne øjnene for andre sider af sagen end den, det enkelte medlem er særlig stærkt optaget af. ... Jysk Stenklub ønsker, at bladet bliver så godt som muligt, og det opnås kun, hvis alle støtter foretagendet. Bestyrelsen opfordrer derfor medlemmerne til at bidrage til at godt stof finder vej til bladudvalget.”

På bare 4 A5-sider fik pionererne lagt et meget slidstærkt koncept for klubbens medlemsblad. Hugo Tuver skrev om arbejdet på værkstedet. Hanne Kunde anbefalede bøger om smykkesten og mineraler. Sven Sønnichsen refererede fra generalforsamlingen. Dato for møder og ture i 1975 fremgik af bagsiden. Ikke sandt, det virker bekendt. Om trykning på sandfarvet papir var et bevidst valg vides ikke, men med et par undtagelser i andre farver blev det den foretrukne farve i alle årene.

Med blad nr. 50 fra 1990 - som sjovt nok havde en Søren Bo Andersen som redaktør - nåede bladet for første gang op på 16 sider, og med nr. 51 fik det nyt hoved som har vist sig holdbart. Det brede spektrum af stenrelaterede interesser, som har kendetegnet klubben gennem alle årene, er repræsenteret i hovedet. Det var godt set.

I de første 10 år redigerede Sven Sønnichsen bladet til klubbens stadigt voksende medlemskare. Henry Weinkouff afløste ham, og siden fulgte et redaktionsudvalg. Bladet var nu nået op på 8 sider. Da Søren Bo Andersen afløste udkom bladet for første gang med omslag og de omtalte 16 sider. I 1992 trådte Karen Pii til som redaktør og, som klubbens nuværende medlemmer ved, udførte hun i næsten 20 år den opgave med omhu og punktlighed. Hun samlede gode artikler til bladet og formåede stille og udramatisk at transformere det fra et lidt støvet sort/hvidt layout til et nutidigt blad med farvebilleder både udenpå og indeni. På decembermødet i klubben takkede formanden for den store indsats med en gavekurv. Det kan jeg ikke hamle op med, men jeg ved at vi kan takke Karen Pii for at hun fik skabt et blad som vi kan være bekendt, både på indhold og udseende.

I 2012 kan Jysk Stenklub fejre sit 40 års jubilæum. Det første nummer af Stenhuggeren 2012 udkommer med Søren Bo Andersen som ny redaktør. Jeg ønsker ham al mulig held og lykke med det store arbejde.

Hasselagermesse 2010

Hasselagermesse 2012

Værkstedet

Afsender:
Jysk Stenklub
Myntevej 16
8240 Risskov

Natursang

Melodi: "De nære ting"

1. Tilsammen at gå over vej, over sti,
få øje på det, der gi'r livet værdi,
at nyde naturen, som vandrer i ring,
at lære at glædes ved nære ting.
2. Om våren det spirer og grønnes og gror,
og fuglene kvidirer i jublende kor,
i skoven står bøge og blade på spring,
da kender man glæden ved nære ting.
3. Når sommeren kommer med sol over land,
og ællingen svømmer i skovsøens vand,
når alt står i flor, hvor man ser sig omkring,
da frydes man over de nære ting.
4. Ved efterårstide, når løvfald er nær,
står træernes blade i ravgyldent skær,
en hassel med nødder får minder i sving,
om barndommens glade og nære ting.
5. Så kommer november og vinterens tid,
hvor sneen den falder så ren og hvid,
mens årstider skifter og vandrer i ring,
da finder man glæden ved nære ting.
6. Hver gang til sin alder man føjer et år,
en større betydning et venskab får,
et venskab med jer spreder varme omkring,
se - det hører ind under større ting.

Forfatter ukendt.

